

Referendos

Description

Non deixa de ser significativo que mentres Colombia vive con expectación os primeiros pasos cara a consolidación do acordo de paz asinado na Habana a semana pasada entre o goberno de Juan Manuel Santos e a guerrilla das FARC, a veciña Venezuela afronte tamén, pero con tensa e preocupante expectación, a renovación nas rúas da interminable confrontación política entre goberno e oposición. Ambos casos teñen similar transcendencia, especialmente orientadas na tramitación de dous procesos de carácter plebiscitario: o referendo acordado para o próximo 2 de outubro en Colombia sobre os acordos de paz; e a incerta celebración dunha consulta revocatoria en Venezuela contra a presidencia de Nicolás Maduro, foco gravitacional na que se atiza actualmente a crise política venezolana.

Non deixa de ser significativo que mentres Colombia vive con expectación os primeiros pasos cara a consolidación do acordo de paz asinado na Habana a semana pasada entre o goberno de Juan Manuel Santos e a guerrilla das FARC, a veciña Venezuela afronte tamén, pero con tensa e preocupante expectación, a renovación nas rúas da interminable confrontación política entre goberno e oposición. Ambos casos teñen similar transcendencia, especialmente orientadas na tramitación de dous procesos de carácter plebiscitario: o referendo acordado para o próximo 2 de outubro en Colombia sobre os acordos de paz; e a incerta celebración dunha consulta revocatoria en Venezuela contra a presidencia de Nicolás Maduro, foco gravitacional na que se atiza actualmente a crise política venezolana.

Ambos casos son curiosamente relevantes pola súa respectivas conexións, sexan estas directas ou indirectas. Venezuela, xunto con Cuba, Noruega e Chile, un dos países garantes dos acordos de paz en Colombia, cun peso salientable na capacidade do goberno venezolano para convencer ás FARC da necesidade de transitar polo camiño da finalización do conflito armado, a fin de posibilitar a súa inserción na vida política e civil colombiana.

Este factor ten un peso significativo, en particular tomando en conta a progresiva historia de inmigración de ida e volta entre ambos países e da influencia do conflito armado colombiano dentro desta relación fronteiriza con Venezuela. Pero agora, cun proceso de pacificación en curso en Colombia, máis ben a crise política e a gravidade do contexto socioeconómico venezolano o factor que constitúe un problema de carácter transfronteirizo que, inevitablemente, involucrase como un elemento de preocupación para Bogotá.

Se no pasado recente fora unha importante emigración colombiana a que se refuxiara en Venezuela, moitos deles con categoría de refuxiados fuxindo da violencia do conflito armado, son agora milleiros os venezolanos que cruzan a fronteira entre ambos países pero, desta vez, para acceder a produtos básicos de primeira necesidade que xa non poden conseguir no seu país, lastrado pola súa peor crise económica. A magnitude deste problema verificouse coa crise fronteiriza intensificada a partir de 2015, entón co peche da fronteira decretado por Maduro e pola posterior (re) apertura a partir de 2016, que deu paso a un intenso e multitudinario fluxo migrante venezolano.

Aínda que parcialmente distantes destes problemas fronteirizos, atópanse as vixas plebiscitarias. O presidente colombiano Santos xogase o 2 de outubro unha estratéxica carta política nun plebiscito que permitirá coñecer con maior veracidade que o que pensa e sente a sociedade colombiana tralos acordos coas FARC, que comezaron a ser efectivos a partir do 29 de agosto co histórico e ansiado cese ao fogo bilateral.

Este referendo é por tanto un test imprescindible para Santos, así como para as FARC, á hora de medir a confianza cidadá sobre estes acordos. Pero o mesmo é igualmente estratéxico para aqueles sectores e forzas políticas opostas a estes acordos de paz, principalmente lideradas polo ex presidente Álvaro Uribe Vélez, e con expectativas igualmente cifradas de cara ás eleccións presidenciais 2018. As enquisas amosan unha clara polarización, incluso con amplas posibilidades de vitoria do Non ao acordo de paz, que ameazan con contrariar as expectativas de Santos e da guerrilla.

Revogatorio á Maduro?

Pola sÃ³a banda, o presidente venezolano Maduro xÃ³gase igualmente o seu cada vez mais erosionado capital polÃ³tico de cara Ã¡ posibilidade de celebraciÃ³n doutro referendo, neste caso de carÃ¡cter revogatorio contra o seu mandato, e cuxas posibilidades se enfocan mais ben para celebrarse o prÃ³ximo 2017.

Tanto como para Maduro, este escenario luce igualmente vital para Cuba, garante dese proceso de paz colombiano que busca lexitimarse co plebiscito de outubro pero igualmente expectante ante a posibilidade dun revogatorio en Venezuela que, eventualmente, defina un final de ciclo â??chavistaâ?•, alterando asÃ¡ a relaciÃ³n estratÃ©xica entre Caracas e A Habana vixente desde 2000.

O pulso por celebrar este referendo revogatorio estÃ¡ incrementando o clima de confrontaciÃ³n polÃ³tica en Caracas. As enquisas de opiniÃ³n presentan unha clara tendencia favorable ao revogatorio de Maduro, por mor dunha impopularidade fraguada pola crise econÃ³mica e a desconfianza cara o seu liderado, incluso dentro do campo â??chavistaâ?•.

Con todo, as derradeiras semanas observan un â??tira e afrouxaâ?• entre o Consello Nacional Electoral (CNE) e a oposiciÃ³n agrupada na plataforma Mesa pola Unidad DemocrÃ¡tica (MUD), no cometido da verificaciÃ³n das firmas recollidas para a peticiÃ³n deste referendo, os cales deben alcanzar como mÃ¡ximo o 20% dos votos obtidos por Maduro na sÃ³a elecciÃ³n presidencial en abril de 2013.

Neste sentido, o clima de confrontaciÃ³n polÃ³tica entre goberno e oposiciÃ³n estÃ¡ concentrado nos prazos temporais previstos pola ConstituciÃ³n Bolivariana para celebrar esta consulta. A oposiciÃ³n estima que a mesma debe celebrarse agora no 2016, toda vez o goberno claramente busca obstaculizala ou ben retrasala para despois de xaneiro de 2017, a fin de evitar un posible adiamento electoral dos comicios presidenciais previstos para 2019.

Nos dÃ¡as previos Ã¡ manifestaciÃ³n opositora a favor do referendo pautada para este 1Ãº de setembro en Caracas, Maduro afondou o clima de confrontaciÃ³n e de represiÃ³n intimidatoria argumentando sobre a activaciÃ³n dun presunto plan golpista, rememorando os tensos momentos previos Ã¡ crise de abril de 2002, que levou Ã¡ breve remociÃ³n do ex presidente Hugo ChÃ¡vez. Medios gobernamentais informan que 15.000 tropas teÃ±en tomada a capital e as sÃ³as vÃ¡as de comunicaciÃ³n co interior os dÃ¡as previos desta manifestaciÃ³n, toda vez milleiros de cidadÃ¡ns camiÃ±an cara a capital dende diversos puntos do interior do paÃ¡s.

AsÃ¡, esta semana, o goberno venezolano incrementou as medidas represivas, tales como a detenciÃ³n de lÃ¡deres opositores adscritos Ã¡ MUD e reforzando Ã³ mesmo tempo as medidas de seguridade en torno a aqueles lÃ¡deres opositores na cÃ¡rcere, denominados pola oposiciÃ³n como â??presos polÃ³ticosâ?•. Medidas intimidatorias con carÃ¡cter represivo por parte do goberno que poden resultar politicamente contraproducentes, por mor da impopularidade de Maduro e da sensaciÃ³n de declive do â??chavismoâ?•.

Unha nova etapa

Se a paz de Colombia xÃ³gase no plebiscito de outubro, a crise venezolana tramÃ¡tase nunha preocupante confrontaciÃ³n en torno Ã¡ eventual celebraciÃ³n dun revogatorio que comeza a erixirse a nivel hemisfÃ©rico como a Ã³nica soluciÃ³n polÃ³tica viable, posiciÃ³n visiblemente observada tanto na OEA como por parte doutros mecanismos de integraciÃ³n.

Ambos escenarios, os de Colombia e Venezuela, corresponden igualmente a consecuencias colaterais dos recentes cambios xeopolÃ³ticos acaecidos a nivel hemisfÃ©rico, traducidos na normalizaciÃ³n das relaciÃ³ns entre EUA e Cuba e no cambio de ciclo electoral na rexÃ³n.

Estes cambios ilÃ³stranse particularmente ante o retroceso polÃ³tico e electoral das esquerdas, observados nos recentes comicios en Arxentina (2015) e PerÃ³ (2016) e ante o *impeachment* contra a ex presidenta brasileira Dilma Rousseff. Este contexto define igualmente un cambio de correlaciÃ³n de forzas hemisfÃ©ricas vixentes nos organismos de integraciÃ³n (OEA, MERCOSUR, CELAC) que gravitan como eixes de influencia, principalmente de cara Ã¡ crise venezolana, onde Maduro ven perdendo forza nos apoios exteriores (a excepciÃ³n do eixe ALBA) ante o cambio polÃ³tico en Brasilia e Bos Aires.

A paz en Colombia, pendente do plebiscito de Santos, supÃ³n un peche substancial a cinco dÃ©cadas dun conflito armado progresivamente internacionalizado (con rÃ©moras da â??guerra frÃ¡aâ?•), con directas consecuencias cara paÃ¡ses veciÃ±os como Venezuela, Ecuador, PerÃ³ e Brasil. Pero a crise venezolana, agora focalizada en pÃ¡s dun referendo revogatorio aÃ±da de carÃ¡cter incerto, pode colateralmente converterse nunha bomba de reloxa a nivel hemisfÃ©rico

de consecuencias imprevisibles.

APARTADO TEMÁTICO GEOGRÁFICOS

Latinoamérica

ETIQUETAS

Venezuela Colombia Referendos

IDIOMA

Galego

Date Created

Agosto 31, 2016

Meta Fields

Autoria : 3713

Datapublicacion : 2016-08-31 00:00:00